

KRAJOWA IZBA GOSPODARCZA

System Przeciwdziałania Zagrożeniom Korupcyjnym

WYMAGANIA

Konsultacja:

Własność Krajowej Izby Gospodarczej ul. Trębacka 4, Warszawa i Polskiego Centrum Badań i Certyfikacji S.A. ul. Kłobucka 23A, Warszawa. Wszelkie prawa zastrzeżone. Żadna część niniejszego dokumentu nie może być wykorzystywana, naśladowana i kopiowana w żadnej formie i jakąkolwiek techniką (włączając wykonanie fotokopii lub przechowywanie jej na nośniku elektronicznym) bez uzyskania pisemnego zezwolenia właścicieli. Dokument nie może być ponadto wykorzystywany przez osoby trzecie do usług certyfikacyjnych. Prowadzenie powyższych działań bez odpowiedniego upoważnienia skutkuje odpowiedzialnością cywilno-prawną.

Wydanie drugie
Warszawa, luty 2010

Spis treści

Rozdział	Temat	Strona
1	2	3
1.	Postanowienia ogólne	4
2.	Niektóre terminy i pojęcia	4
3.	Podstawowe wymagania prawne	5
4.	System przeciwdziałania zagrożeniom korupcyjnym	5
4.1	Wymagania ogólne – WD 01	5
4.2	Wymagania dotyczące dokumentacji	5
4.2.1	Postanowienia ogólne – WD 02	5
4.2.2	Księga jakości – WD 03	6
4.2.3	Nadzór nad dokumentami – WD 04	6
4.2.4	Nadzór nad zapisami	6
5.	Odpowiedzialność kierownictwa	6
5.1	Zaangażowanie kierownictwa WD 05	6
5.2.	Orientacja na klienta	7
5.3	Polityka jakości – WD 06	7
5.4	Planowanie	7
5.4.1	Cele dotyczące jakości – W 07	7
5.4.2	Planowanie systemu zarządzania jakością	7
5.5	Odpowiedzialność, uprawnienia i komunikacja	7
5.5.1	Odpowiedzialność i uprawnienia	7
5.5.2	Przedstawiciel kierownictwa – WD 08; WD 09	7
5.5.3	Komunikacja wewnętrzna	8
5.6	Przegląd zarządzania	8
5.6.1	Postanowienia ogólne	8
5.6.2	Dane wejściowe do przeglądu – WD 10	8
5.6.3	Dane wyjściowe z przeglądu – WD 11	8
6.	Zarządzanie zasobami	8
6.1	Zapewnienie zasobów – WD 12	8
6.2	Zasoby ludzkie	8
6.2.1	Postanowienia ogólne – WD 13	8
6.2.2	Kompetencje, świadomość i szkolenie – WD 14	9
6.3	Infrastruktura	9
6.4	Środowisko pracy	9
7.	Realizacja wyrobu	9
7.1	Planowanie realizacji wyrobu – WD 15	9
7.2	Procesy związane z klientem	9
7.2.1	Określenie wymagań dotyczących wyrobu	9
7.2.2	Przegląd wymagań dotyczących wyrobu	9
7.2.3	Komunikowanie się z klientami – WD 16	9
7.3	Projektowanie i rozwój	9
7.3.1	Planowanie projektowania i rozwoju	9
7.3.2	Dane wejściowe do projektowania i rozwoju	9
7.3.3	Dane wyjściowe z projektowania i rozwoju	9
7.3.4	Przegląd projektowania i rozwoju	9
7.3.5	Weryfikacja projektowania i rozwój	10
7.3.6	Walidacja projektowania i rozwoju	10
7.3.7	Nadzorowanie zmian w projektowaniu i rozwoju	10
7.4	Zakupy	10
7.4.1	Proces zakupu – WD 17	10
7.4.2	Informacje dotyczące zakupów	10

1	2	3
7.4.3	Weryfikacja zakupionego wyrobu	10
7.5	Produkcja i dostarczanie usługi	10
7.5.1	Nadzorowanie produkcji i dostarczania usługi	10
7.5.2	Walidacja procesów produkcji i dostarczania usługi – D 18	10
7.5.3	Identyfikacja i identyfikowalność – WD 19	10
7.5.4	Własność klienta	11
7.5.5	Zabezpieczanie wyrobu – WD 20	11
7.6	Nadzorowanie wyposażenia do monitorowania i pomiarów	11
8.	Pomiary, analiza i doskonalenie	11
8.1	Postanowienia ogólne	11
8.2	Monitorowanie i pomiary	11
8.2.1	Zadowolenie klienta – WD21	11
8.2.2	Audyty wewnętrzne – WD 22	11
8.2.3	Monitorowanie i pomiary procesów – WD 23	11
8.2.4	Monitorowanie i pomiary wyrobu	12
8.3	Nadzór nad wyrobem niezgodnym – WD 24	12
8.4	Analiza danych – WD 25	12
8.5	Doskonalenie	12
8.5.1	Ciągłe doskonalenie	12
8.5.2	Działania korygujące – WD 26	12
8.5.3	Działania zapobiegawcze – WD 27	12

1. Postanowienia ogólne

Przedstawione poniżej wymagania **Systemu Przeciwdziałania Zagrożeniom Korupcyjnym** stanowią podstawę do wdrożenia rozwiązań, które powinny zwiększyć zaufanie do funkcjonowania organizacji w zakresie rzetelności i bezstronności podejmowanych przez nie decyzji, zarówno w odniesieniu do ich klientów, jak i do decyzji dotyczących sposobu wykorzystywania środków oddanych do dyspozycji tych organizacji.

Wymagania te są uzupełniające w stosunku do wymagań ujętych w normie PN-EN ISO 9001:2009 – Systemy zarządzania jakością - Wymagania. Oznacza to, że system przeciwdziałania zagrożeniom korupcyjnym działa łącznie z systemem zarządzania jakością, jako zintegrowany system zarządzania. W przypadku, gdy organizacja posiada już certyfikowany system zarządzania jakością wg normy ISO 9001, wdrożenie i certyfikowanie systemu sprowadza się do udokumentowania spełnienia dodatkowych wymagań. Gdy organizacja nie posiada wdrożonego systemu zarządzania jakością, wówczas wdrożenie i certyfikacja systemu odbywa się łącznie z systemem zarządzania jakością.

Spełnienie wymagań systemu i potwierdzenie ich spełnienia przez niezależną, trzecią stronę w procesie certyfikacji, nie powinno być traktowane jako potwierdzenie uczciwości i rzetelności danej organizacji, ale jako potwierdzenie jej zadeklarowanej woli takiego działania i konsekwencji w zakresie wdrażania takiej polityki. Wyrazem tej konsekwencji powinno być stworzenie rozwiązań eliminujących lub w znacznym stopniu ograniczających możliwość wystąpienia zagrożeń związanych z korupcją, a w dalszej kolejności wdrożenie, utrzymywanie i ciągłe doskonalenie tych rozwiązań, zgodnie z wymaganiami zawartymi w systemie.

Dowód wdrożenia systemu to spełnienie przedstawionych poniżej wymagań składających się z dwóch części. Pierwszą z nich stanowią wymagania zawarte w normie PN-EN ISO 9001:2009 - „Systemy zarządzania jakością - Wymagania”, drugą jest zestaw 27 wymagań dodatkowych (WD 01 - WD 27), odnoszących się w sposób bardziej szczegółowy do tych wymagań normy ISO 9001, które mają istotne znaczenie dla skutecznego wdrożenia systemu. Przez wdrożenie należy, zatem rozumieć spełnienie wszystkich wymagań, zarówno opisanych normą ISO 9001, jak i przywołanych w niniejszych wymaganiach. Ponieważ wystąpienie jakiegokolwiek przejawu korupcji - lub ujmując szerzej naruszenia przyjętych powszechnie norm prawnych i moralnych - warunkuje postawa człowieka, we wdrażanym systemie szczególnie nacisk powinien być położony na kształtowanie świadomości pracowników na wszystkich poziomach zarządzania organizacją. Temu celowi powinny być podporządkowane wszelkie działania i procedury przyjęte w systemie (szkolenie, motywacja, komunikacja wewnętrzna, klimat, przywództwo itp.).

2. Niektóre terminy i pojęcia

W niniejszych wymaganiach stosuje się terminy i definicje podane w normie PN-EN ISO 9000:2006 - „Systemy zarządzania jakością - Podstawy i terminologia”, a ponadto:

System Przeciwdziałania Zagrożeniom Korupcyjnym – Część systemu zarządzania ukierunkowana na zapewnienie zaufania, że organizacja wdrożyła rozwiązania eliminujące lub w znacznym stopniu ograniczające możliwość występowania zjawisk korupcyjnych.

Korupcja – Działanie lub zaniechanie działania, jak również obietnica takiego postępowania, w celu uzyskania nienależnej korzyści przekazanej, obiecanej lub domniemanej, zarówno materialnej jak i niematerialnej, w sposób bezpośredni lub pośredni. Pojęcie korupcji obejmuje wszystkich uczestników rzeczywistej lub potencjalnej wymiany.

Polityka antykorupcyjna – Ogół zamierzeń i kierunków działania organizacji, dotyczących eliminacji zagrożeń związanych z korupcją, formalnie wyrażone przez najwyższe kierownictwo.

Antykorupcja – Zbiór działań podejmowanych w celu wyeliminowania lub zmniejszenia prawdopodobieństwa wystąpienia korupcji.

UWAGA: Organizacja wdrażająca system, niezależnie od powszechnie przyjętych w tym zakresie terminów, definicji i pojęć, może, – jeśli uzna to za korzystne dla przejrzystości systemu - zdefiniować pojęcia związane z korupcją w odniesieniu do specyfiki swojego działania.

3. Podstawowe wymagania prawne

Organizacja wdrażająca system powinna nie tylko spełnić wymagania zawarte w niniejszych kryteriach, ale także przeanalizować i uwzględnić w nim podstawowe regulacje prawne związane ze specyfiką swojej działalności oraz regulacje o charakterze powszechnym, pod kątem możliwości wystąpienia działań korupcyjnych wynikających z nieprzestrzegania tych regulacji lub z ich nieprecyzyjności i niejasności.

4. System przeciwdziałania zagrożeniom korupcyjnym

UWAGA: Poniżej podana numeracja rozdziałów została zachowana wg normy PN-EN ISO 9001:2009

4.1 Wymagania ogólne

Stosuje się wymagania normy ISO 9001, a ponad to:

WD 01

Organizacja powinna przeprowadzić i udokumentować analizę ryzyka w odniesieniu do istniejących zagrożeń działaniami korupcyjnymi, zidentyfikować procesy, w których występują elementy, w odniesieniu do których takie ryzyko jest istotne, a następnie:

- a) określić metody potrzebne do zapewnienia prawidłowego przebiegu i nadzorowania tych procesów;
- b) zapewnić dostępność zasobów i informacji niezbędnych do monitorowania tych procesów;
- c) monitorować i analizować te procesy w celu podejmowania działań niezbędnych do eliminacji lub znaczącego ograniczenia zagrożeń.

4.2 Wymagania dotyczące dokumentacji

4.2.1 Postanowienia ogólne

Stosuje się wymagania ISO, a ponadto:

WD 02

Dokumentacja systemu powinna zawierać:

- a) wykaz podstawowych aktów prawnych, charakterystycznych dla specyfiki działania organizacji, które z racji przedmiotu regulacji mogą powodować zagrożenia wystąpienia działań korupcyjnych;
- b) udokumentowaną deklarację polityki antykorupcyjnej;
- c) udokumentowane procedury określone w wymaganiach.

4.2.2 Księga jakości

Stosuje się wymagania ISO, a ponadto:

WD 03

Księga jakości powinna zawierać:

- a) opis systemu wraz z przywołaniem podstawowych dokumentów tego systemu;
- b) wykaz podstawowych aktów prawnych, charakterystycznych dla specyfiki działania organizacji, które z racji przedmiotu regulacji mogą powodować zagrożenia wystąpienia działań korupcyjnych.

4.2.3 Nadzór nad dokumentami

Stosuje się wymagania ISO, a ponadto:

WD 04

Procedura nadzoru powinna uwzględniać aktualizację wykazu podstawowych aktów prawnych w zakresie antykorupcji, mających zastosowanie ze względu na specyfikę działalności organizacji.

4.2.4 Nadzór nad zapisami

Stosuje się wymagania ISO.

5. Odpowiedzialność kierownictwa

5.1 Zaangażowanie kierownictwa

Stosuje się wymagania ISO, a ponadto:

WD 05

Najwyższe kierownictwo powinno:

- a) uświadaczać pracownikom na wszystkich poziomach zarządzania organizacją jak ważne dla organizacji, a zwłaszcza jej wizerunku na rynku, jest eliminowanie wszelkiego rodzaju źródeł powstawania potencjalnych zagrożeń korupcyjnych;
- b) tworzyć w organizacji odpowiedni klimat i kulturę sprzyjające wdrożeniu, utrzymywaniu i doskonaleniu systemu, między innymi poprzez:
 - spotkania z pracownikami pogłębiające integrację załogi wokół realizacji wspólnych celów,
 - wprowadzanie demokratycznych zasad zarządzania, sprzyjających dowartościowywaniu pracowników i ich utożsamianiu się z organizacją,
 - przechodzenie z roli kierownika do roli przywódcy wydobywającego z ludzi to co jest w nich najlepsze, umiejętnie rozwiązującego konflikty.
- c) ustanowić procedury określające zasady współpracy z otoczeniem (społeczność lokalna, samorząd terytorialny, partnerzy i dostawcy itp.), co zdecydowanie obniża prawdopodobieństwo powstania działań korupcyjnych.

5.2. Orientacja na klienta

Stosuje się wymagania ISO.

5.3 Polityka jakości

Stosuje się wymagania ISO, a ponadto:

WD 06

Najwyższe kierownictwo powinno zapewnić, że polityka antykorupcyjna:

- a) zawiera zobowiązanie do przestrzegania zasad etyki zawodowej oraz właściwych wymagań ustawowych i przepisów;
- b) uwzględnia strategię działania Państwa w tym obszarze;
- c) określa sankcje stosowane w przypadku wykrycia praktyk korupcyjnych;
- d) jest zakomunikowana i zrozumiała w organizacji;
- e) jest przeglądana pod kątem jej ciągłej przydatności.

UWAGA: Aby opracować skuteczną politykę antykorupcyjną należy możliwie dokładnie rozeznaczyć przejawy korupcji w konkretnych dziedzinach związanych z działalnością organizacji (produkcja, usługi materialne i niematerialne itd.).

5.4 Planowanie

5.4.1 Cele dotyczące jakości

Stosuje się wymagania ISO, a ponadto:

WD 07

Cele dotyczące jakości powinny obejmować cele wynikające z ustanowionej w organizacji polityki antykorupcyjnej.

5.4.2 Planowanie systemu zarządzania jakością

Stosuje się wymagania ISO.

5.5 Odpowiedzialność, uprawnienia i komunikacja

5.5.1 Odpowiedzialność i uprawnienia

Stosuje się wymagania ISO.

5.5.2 Przedstawiciel kierownictwa

Stosuje się wymagania ISO, a ponadto:

WD 08

Najwyższe kierownictwo powinno wyznaczyć spośród siebie osobę, która niezależnie od innych obowiązków będzie ponosiła odpowiedzialność i miała stosowne uprawnienia do nadzorowania systemu w obszarze działań antykorupcyjnych. Osoba ta powinna ściśle współdziałać z przedstawicielem kierownictwa ds. systemu zarządzania jakością w celu zachowania spójności systemów.

UWAGA Wynika to z potrzeby integracji systemu zarządzania jakością i systemu ochrony przed zagrożeniami korupcyjnymi w jeden zintegrowany system zarządzania. (jeśli organizacja uzna za stosowne może być jeden przedstawiciel)

WD 09

Przedstawiciel kierownictwa ds. systemu powinien przejść specjalistyczne szkolenie z zakresu terminologii oraz regulacji prawnych związanych z przeciwdziałaniem korupcji. Pozytywne ukończenie szkolenia powinno być potwierdzone stosownym świadectwem.

5.5.3 Komunikacja wewnętrzna

Stosuje się wymagania ISO

5.6 Przegląd zarządzania

5.6.1 Postanowienia ogólne

Stosuje się wymagania ISO.

5.6.2 Dane wejściowe do przeglądu

Stosuje się wymagania ISO, a ponadto:

WD 10

Dane wejściowe do przeglądu powinny zawierać informacje wynikające z:

- a) analizy działań antykorupcyjnych i zapobiegawczych podejmowanych w skali całego kraju, które mogą mieć zastosowanie do doskonalenia systemu w organizacji;
- b) przeglądu regulacji prawnych podjętych w okresie pomiędzy przeglądami, które mogą mieć wpływ na kształt systemu w organizacji;
- c) analizy obszarów, w których istnieje możliwość wystąpienia zjawisk korupcyjnych;
- d) sygnałów świadczących o występowaniu praktyk korupcyjnych.

5.6.3 Dane wyjściowe z przeglądu

Stosuje się wymagania ISO, a ponadto:

WD 11

Dane wyjściowe z przeglądu powinny obejmować decyzje dotyczące:

- a) eliminacji występujących praktyk korupcyjnych oraz ich przyczyn, jeżeli stwierdzono takie praktyki;

- b) działań zapobiegawczych, ukierunkowanych na eliminację przyczyn potencjalnych zagrożeń związanych z korupcją, podejmowanych w obszarach zagrożonych zjawiskami korupcyjnymi.

6. Zarządzanie zasobami

6.1 Zapewnienie zasobów

Stosuje się wymagania ISO, a ponadto:

WD 12

Organizacja powinna określić i zapewnić zasoby potrzebne do wdrożenia i utrzymywania systemu.

6.2 Zasoby ludzkie

6.2.1 Postanowienia ogólne

Stosuje się wymagania ISO, a ponadto:

WD 13

Personel uczestniczący w procesach, o których mowa w wymaganiu dodatkowym WD 01, powinien być kwalifikowany w sposób zapewniający rzetelny i uczciwy przebieg tych procesów. Kryteria, zasady i tryb postępowania podczas takiej kwalifikacji i późniejszego nadzoru powinny być określone w udokumentowanej procedurze.

6.2.2 Kompetencje, świadomość i szkolenie

Stosuje się wymagania ISO, a ponadto:

WD 14

W ramach działań związanych z podnoszeniem kompetencji personelu należy uwzględnić wprowadzenie w organizacji polityki antykorupcyjnej.

6.3 Infrastruktura

Stosuje się wymagania ISO.

6.4 Środowisko pracy

Stosuje się wymagania ISO.

7. Realizacja wyrobu

7.1 Planowanie realizacji wyrobu

Stosuje się wymagania ISO, a ponadto:

WD 15

Podczas planowania realizacji wyrobu organizacja powinna wykorzystać wyniki analizy ryzyka, o której mowa w wymaganiu WD 01.

7.2 Procesy związane z klientem

7.2.1 Określenie wymagań dotyczących wyrobu

Stosuje się wymagania ISO.

7.2.2 Przegląd wymagań dotyczących wyrobu

Stosuje się wymagania ISO.

7.2.3 Komunikowanie się z klientami

Stosuje się wymagania ISO, a ponadto:

WD 16

Organizacja powinna ustanowić udokumentowaną procedurę określającą zasady oraz tryb postępowania w przypadku wystąpienia działań korupcyjnych, w tym m.in. sposób powiadamiania o tym fakcie odpowiednich urzędów administracji państwowej oraz kompetentnych osób wewnątrz organizacji.

7.3 Projektowanie i rozwój

7.3.1 Planowanie projektowania i rozwoju

Stosuje się wymagania ISO.

7.3.2 Dane wejściowe do projektowania i rozwoju

Stosuje się wymagania ISO.

7.3.3 Dane wyjściowe z projektowania i rozwoju

Stosuje się wymagania ISO.

7.3.4 Przegląd projektowania i rozwoju

Stosuje się wymagania ISO.

7.3.5 Weryfikacja projektowania i rozwoju

Stosuje się wymagania ISO.

7.3.6 Walidacja projektowania i rozwoju

Stosuje się wymagania ISO.

7.3.7 Nadzorowanie zmian w projektowaniu i rozwoju

Stosuje się wymagania ISO.

7.4 Zakupy

7.4.1 Proces zakupu

Stosuje się wymagania ISO, a ponadto:

WD 17

W celu zapewnienia eliminacji zjawisk korupcyjnych w procesach zakupów, organizacja powinna ustanowić i utrzymywać udokumentowaną procedurę zawierającą ustalenia dotyczące:

- a) trybu postępowania podczas dokonywania zakupu;
- b) odpowiedzialności za decyzje podejmowane w procesie wyboru dostawców i ustalania ceny zakupu;
- c) eliminowania dostawców, w stosunku do których wydano prawomocne wyroki skazujące z tytułu wykrycia u nich działań korupcyjnych lub innych działań podejmowanych z naruszeniem prawa.

7.4.2 Informacje dotyczące zakupów

Stosuje się wymagania ISO.

7.4.3 Weryfikacja zakupionego wyrobu

Stosuje się wymagania ISO.

7.5 Produkcja i dostarczanie usługi

7.5.1 Nadzorowanie produkcji i dostarczania usługi

Stosuje się wymagania ISO.

7.5.2 Walidacja procesów produkcji i dostarczania usługi

Stosuje się wymagania ISO, a ponadto:

WD 18

Jeżeli ma to zastosowanie, organizacja powinna przeprowadzać walidację każdego procesu, o którym mowa w wymaganiu dodatkowym WD 01, w celu wyeliminowania lub znacznego ograniczenia zagrożenia występowania w nim zjawisk korupcyjnych. Taka walidacja powinna obejmować:

- a) zasady i tryb postępowania w tych procesach;
- b) kwalifikowanie personelu uczestniczącego w tych procesach;
- c) wymagania dotyczące zapisów (patrz 4.2.4).

7.5.3 Identyfikacja i identyfikowalność

Stosuje się wymagania ISO, a ponadto:

WD 19

Organizacja powinna zapewnić identyfikowalność w ramach wszystkich elementów procesów, dla których zidentyfikowano istotne ryzyko działań o charakterze korupcyjnym, w celu umożliwienia ich późniejszego odtworzenia, poprzez jednoznaczną identyfikację związanych z danym elementem procesu osób, dokumentów i zapisów.

7.5.4 Własność klienta

Stosuje się wymagania ISO.

7.5.5 Zabezpieczanie wyrobu

Stosuje się wymagania ISO, a ponadto:

WD 20

W odniesieniu do każdego procesu, o którym mowa w wymaganiu dodatkowym WD 01, organizacja powinna, jeżeli ma to zastosowanie, określić zasady przestrzegania poufności, a następnie nadzorować ich przestrzeganie.

7.6 Nadzorowanie wyposażenia do monitorowania i pomiarów

Stosuje się wymagania ISO.

8. Pomiary, analiza i doskonalenie

8.1 Postanowienia ogólne

Stosuje się wymagania ISO.

8.2 Monitorowanie i pomiary

8.2.1 Zadowolenie klienta

Stosuje się wymagania ISO, a ponadto:

WD 21

Stosowane metody powinny w szczególności umożliwić pozyskanie informacji na temat zastrzeżeń klientów, co do trybu postępowania w dotyczących ich procesach.

8.2.2 Audyty wewnętrzne

Stosuje się wymagania ISO, a ponadto:

WD 22

W programie auditów wewnętrznych powinny być w sposób szczególny uwzględnione wszystkie procesy, o których mowa w wymaganiu dodatkowym WD 01, a osoby odpowiedzialne za te procesy powinny być bezzwłocznie informowane o wszelkich stwierdzonych nieprawidłowościach. Do przeprowadzania tych auditów powinny być kierowane osoby, które przeszły specjalne szkolenie, w szczególności obejmujące zasady i procedury systemu oraz mające zastosowanie techniki auditowania. Program i zakres takich szkoleń powinien być zatwierdzony przez przedstawiciela kierownictwa ds. systemu.

Nadzór nad planowaniem oraz przeprowadzaniem auditów systemu sprawuje przedstawiciel kierownictwa ds. systemu.

8.2.3 Monitorowanie i pomiary procesów

Stosuje się wymagania ISO, a ponadto:

WD 23

Organizacja powinna ustanowić i utrzymywać udokumentowane zasady monitorowania procesów, o których mowa w wymaganiu dodatkowym WD 01. Procedura powinna zawierać ustalenia dotyczące:

- a) zasad prowadzenia nadzoru i trybu postępowania;
- b) zasad doboru personelu nadzorującego;
- c) zasad przekazywania informacji o wynikach nadzoru.

8.2.4 Monitorowanie i pomiary wyrobu

Stosuje się wymagania ISO.

8.3 Nadzór nad wyrobem niezgodnym

Stosuje się wymagania ISO, a ponadto:

WD 24

Organizacja powinna zapewnić, że proces, o którym mowa w wymaganiu dodatkowym WD 01 i w stosunku do którego istnieje podejrzenie korupcji, jest identyfikowany i nadzorowany tak, aby zapobiec negatywnym skutkom podjętej decyzji. Odpowiedzialność i uprawnienia dotyczące dalszego postępowania powinny być jasno określone w udokumentowanej procedurze. W przypadku stwierdzenia słuszności podejrzenia, organizacja powinna podjąć działania adekwatne do rangi stwierdzonego problemu.

8.4 Analiza danych

Stosuje się wymagania ISO, a ponadto:

WD 25

Organizacja powinna w zbiorze danych i informacji przydatnych do wykazania skuteczności systemu oraz jego doskonalenia, obok danych wewnętrznych z działania systemu, gromadzić dane i informacje zewnętrzne związane z podejmowaniem działań antykorupcyjnych w skali całego kraju.

8.5 Doskonalenie

8.5.1 Ciągłe doskonalenie

Stosuje się wymagania ISO.

8.5.2 Działania korygujące

Stosuje się wymagania ISO, a ponadto:

WD 26

Program działań korygujących podejmowanych w ramach systemu oraz ich realizacja powinny być zatwierdzone i nadzorowane przez przedstawiciela kierownictwa ds. systemu lub przez upoważnioną przez niego osobę. W przypadku, gdy potrzeba podjęcia działania korygującego wynika ze stwierdzenia lub podejrzenia wystąpienia przejawów korupcji program tego działania zatwierdza najwyższe kierownictwo .

8.5.3 Działania zapobiegawcze

Stosuje się wymagania ISO, a ponadto:

WD 27

Program działań zapobiegawczych podejmowanych w ramach systemu oraz ich realizacja powinny być zatwierdzone i nadzorowane przez przedstawiciela kierownictwa ds. systemu lub przez upoważnioną przez niego osobę.